

2ª JORNADA DE SALUT MENTAL DE LA UCH

PLA DIRECTOR DE SALUT MENTAL I
ADDICCIONS: REPTA ORGANITZATIU
I TÈCNIC

PLA TERRITORIAL D'INTEGRACIÓ
DE SERVEIS

Dr. Joan Vegué
Director Mèdic CPB-SSM

Barcelona, 8 de Novembre de 2007

JUSTIFICACIÓ DEL PROJECTE

- Des de FORUM SM, agrupació d'entitats pioneres en el desplegament de l'atenció comunitària en SM, sorgeix la necessitat de repensar l'articulació entre dispositius en base territorial
- Es crea una comissió de treball que elabora un document de consens a partir de l'anàlisi de la situació actual i d'unes propostes concretes d'actuació
- El document "Pla territorialitzat d'atenció integral comunitària" (PTAIC) es presentat a les jornades tècniques de Forum de febrer 2007
- La comissió PTAIC segueix treballant actualment en el desplegament d'iniciatives que facilitin la col.laboració i el partenariat entre diferents serveis

SITUACIÓ ACTUAL: RISCOS I OPORTUNITATS

- Notable increment aquests darrers anys de provisió de serveis i programes. Millora de l'oferta assistencial
- Persistència de duplicitats i mancances
- Augment de la complexitat en la coordinació de dispositius
- Excés de derivacionisme
- Risc de fragmentació de la trajectòria assistencial
- Possible generació de nova cronicitat comunitària
- Duplicitat de Xarxes
- Segregació entre terapèutic i rehabilitador
- Insuficient integració entre l'assistència hospitalària i la comunitària. Jerarquització questionable dels serveis
- Funció vicariant dels diferents dispositius
- Manteniment de l'exclusió social
- Conceptes comunitari i bio-psico-social, sovint buits de contingut

PTAIC: PRINCIPIS

- Conjunt de dispositius referents d'un mateix territori que es posen a treballar junts per tal d'ordenar i millorar la globalitat de l'atenció integral als pacients
- Busquen fórmules de col.laboració que permetin anar avançant cap a una aliança funcional en base territorial, convençuts del benefici indubtable que comportarà en els processos assistencials
- Oportunitat significativa d'avenç i de canvi intern, sense esperar que millorin primer la planificació i les estructures
- Sinèrgia d'afinitats i d'interessos. Tothom ha de sentir que hi guanya
- Pensat inicialment per aquells sectors on els dispositius comunitaris de FORUM son ampliament majoritaris (Horta-Guinardó, Nou Barris, Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi, Dreta de L'Eixample)
- No proposta homogènea. Pertany a les entitats i equipaments de cada sector decidir el ritme i el grau de col.laboració i integració que volen anar assumint, des de la singularitat de cada situació concreta

PTAIC: OBJECTIUS

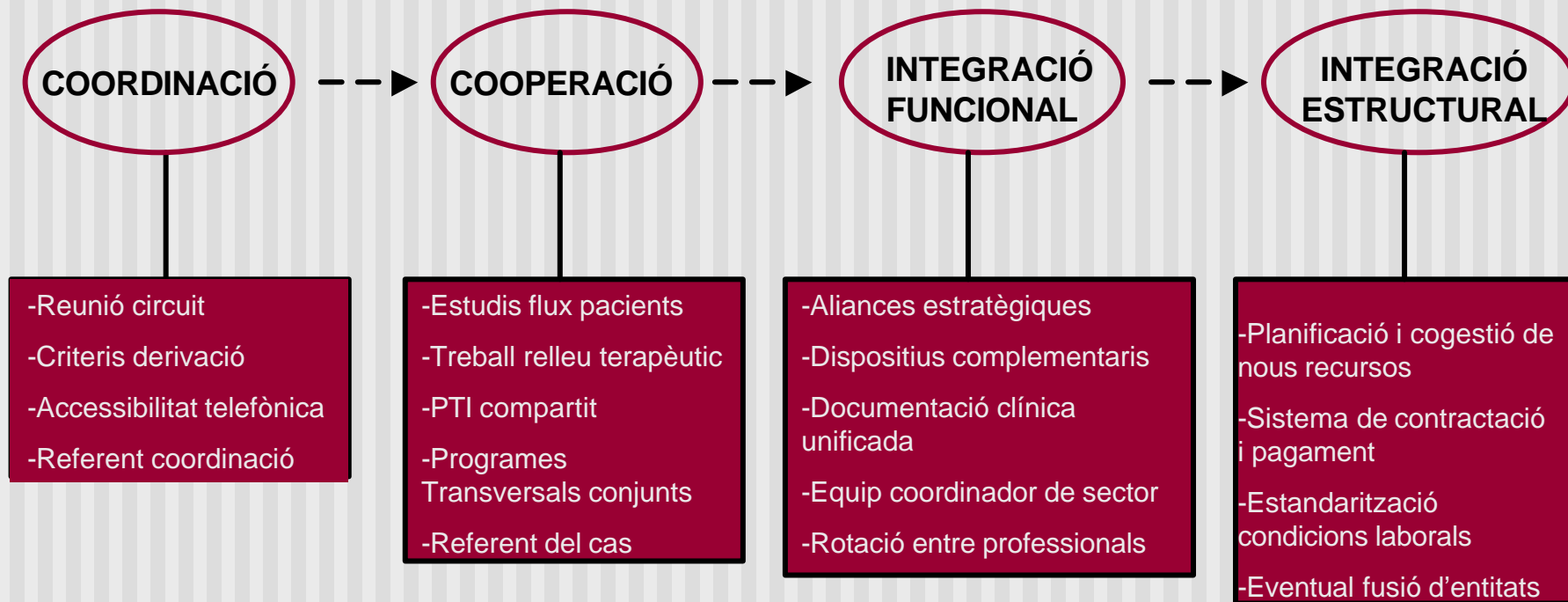
- Millorar la gestió assistencial interequips (de la coordinació al partenariat)
- Facilitar l'accessibilitat als serveis
- Garantir la continuïtat assistencial per aquelles persones més greument afectades per la seva psicopatologia
- Passar de l'atenció centrada en les estructures a una atenció focalitzada en els diferents processos de tractament
- Proposar noves iniciatives territorialitzades, que responguin a les necessitats de cada sector
- Potenciar la participació de l'usuari i la seva família, tant en el compromís en el propi procés terapèutic, com en l'avaluació dels serveis i dels nous projectes
- Propiciar un canvi en la cultura dels professionals
- Seguir impulsant un model de SM comunitari i en constant procés de transformació

PTAIC: REQUERIMENTS

- Decidit compromís per part dels professionals i entitats implicades en el desplegament del projecte
  - Facilitar canvis en el funcionament organitzatiu
  - Cultura de la col.laboració i l'intercanvi
  - Sistema de valors compartit
  - Foment de la participació de l'usuari
- Implicació de l'administració
  - Dotar de contingut real el Pla Director
  - Operativitzar el Pla Interdepartemental
  - Decidida aposta per l'atenció comunitària
  - Evitar deriva cap a lo social dels pacients més complexes

PTAIC: INTERRELACIÓ ENTRE SERVEIS:

De la coordinació al partenariat

Projecte Terapèutic Compartit

- Pla de treball consensuat pels diferents professionals que serveix de vector de la conducció del cas
- Fa la síntesi entre els diferents plans específics de cada dispositiu (PTI prog. TMS; PIRR SRC; PAI Hosp.Dia; CT; Residència; PT del PSI; PSALL)
- Comporta la planificació del treball longitudinal
- Centrat en les característiques clíniques i psicosocials del malalt, les mancances i capacitats
- Procura la participació activa del pacient i l'entorn familiar en la presa de decisions
- Especifica i concreta:
  - Objectius
  - Metodologia
  - Seqüència de les intervencions
  - Rol dels diferents agents
  - Coordinador del cas

Referent del cas

- Dessignar referent central del procés terapèutic: Potenciar la figura de referent central del cas, responsable de conduir la longitudinalitat del procés terapèutic i d'agilitzar la presa de decisions
- Visió integrada dels recursos per part dels diferents professionals
  - Personal compartit
  - Col.laboració en activitats
- Consensuar procediments, evitant duplicitats i mancances
  - Reunions bilaterals/multilaterals al voltant del cas per cas
  - Agilitat en els contactes informals
- Línies de presa de decisions clarificades

Relleu terapèutic

- Posar l'accent en el procés clínic per damunt el tràmit administratiu
- Superar dicotomies: Complementarietat necessària més que interrupció de tractament
- Garantir l'acompanyament del pacient en el seu trànsit entre dispositius
- Transmissió de la informació entre un dispositiu i l'altre en presència del pacient (al menys en casos complexos)
- Respecte de la referència terapèutica emprada per l'equipament derivador

PROGRAMES TRANSVERSALS CONJUNTS

- Programes específics desenvolupats conjuntament per més d'un dispositiu
  - Programa TLP: CT; Hosp. Dia; CSM
  - Programa de reinserció a la Comunitat: SRC; CET; Club Social
  - Programa d'Autonomia a la Llar: Llar-Residència; Pisos Assistits; PSALL
  - Programa de continuïtat a l'adolescència: CSMIJ; CSMA
  - Programa d'atenció familiar: CSMA; SRC

MILLORA DE L'ACCESSIBILITAT

- Desenvolupament de programes d'intervenció en crisi en els CSM per tal de millorar la precocitat, la intensitat i l'acotament de l'atenció en les demandes inicials
- Potenciar la detecció precoç de les persones amb TMS des de la primària sanitària
- Garantir a les persones amb primer episodi de malaltia mental una atenció clínica, psicosocial i rehabilitadora des del primer abordatge
- Agilitzar els processos de valoració i admissió en la derivació entre dispositius
- Desplegament dels programes de suport a la primària sanitària i de primers episodis
- Creació de nous dispositius lleugers, flexibles de funcionament, insertats en el teixit comunitari (Centres d'acollida, Programes de TAC, Unitats d'hospitalització a domicili, etc.)

LA CONTINUITAT ASSISTENCIAL

- Redisseny dels circuits
  - Revisió, actualització i estandarització de les indicacions i mecanismes de derivació dels diferents serveis de cada territori
  - Sessions d'elaboració clínica conjuntes
- Fixar mecanismes de seguiment i d'avaluació al llarg del procés assistencial
- Establir programa de mínims consensuat, segons patologia, que garanteixi un itinerari de tractament coherent en criteris de temps, de qualitat i de quantitat (trajectòries clíniques)
- Potenciar i reordenar l'atenció domiciliària entre els diferents agents implicats (Prog. TMS, PSI, PSALL, Prodep)
- Revisió i identificació de necessitats de la població amb TMS

ELS PROFESSIONALS

- Paper clau en el desenvolupament del PTAIC
- Conreu de la cultura de la participació i del treball compartit
- Mobilitat cap a la demanda. Actitud proactiva
- Avaluació de resultats i estandardització de processos (disminuir la variabilitat de la pràctica clínica)
- Expertesa en el maneig relacional i en el treball del vincle terapèutic
- Equilibri entre excel·lència tècnica i satisfacció dels usuaris
- Reconeixement dels possibles errors
- Respecte de les decisions de l'altre
- Constant reflexió ètica sobre la pràxi clínica (Respecte a la confidencialitat, Consentiment informat)

PARTICIPACIÓ DELS USUARIS: PROPOSTES D'ACTUACIÓ

- Participació operativa de les organitzacions d'afectats en la recollida qualitativa de la satisfacció dels usuaris d'un servei determinat
- Recollida de la opinió dels usuaris d'un servei sobre un procediment concret susceptible de millora, a través de grups de discussió o d'altres metodologies
- Participació de les associacions d'usuaris i familiars en la planificació de nous dispositius o programes assistencials
- Espais estables d'interlocució entre associacions d'afectats i usuaris d'un determinat servei, promoguts per la pròpia organització assistencial, per tal de proposar processos de millora
- Incorporació del consentiment informat com una part intrínseca i essencial del procés terapèutic i no com un requisit burocràtic per al compliment de la normativa legal